

بسم الله الرحمن الرحيم

أهل فترت؛ یهودیان و مسیحیان
(ترجمه)

به جواب عاصم جعبری

پرسش

السلام علیکم و رحمت الله وبرکاته!

آیا کسانی که پس از بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم هم‌چنان بر دین یهود یا مسیحیت باقی می‌مانند، اهل بهشت به شمار خواهد رفت؟ پرسش دیگر این که سرنوشت کسانی که رسالت محمدی برای شان نرسیده و بت‌ها یا سایر مخلوقات را می‌پرستند، چه خواهد شد؟ اگر لطف کنید پاسخ این پرسش‌ها را با در نظر داشت اختلافات فوق‌الذکر توضیح دهید. بارک الله فیکم!

پاسخ

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته!

به نظر می‌رسد پرسش شما در ارتباط به "اهل فترت" (کسانی که در فاصله میان فوت یک پیامبر تا بعثت پیامبر بعدی به سر می‌برده اند) باشد که در این صورت پاسخ چنین است:

۱. در نخست باید تأکید نمود که یهودیان و مسیحیان و هم‌چنین بت‌پرستان و هر کسی که چیزی به غیر الله را بپرستد، همه کافر شمرده می‌شوند. مسلمان کسی است که دین اسلام را پذیرفته باشد؛ دینی که بالای محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم نازل گردیده و کافر کسی است که به دینی غیر از اسلام باور داشته باشد و چنین کسی غیرمؤمن و غیرمسلم تلقی می‌گردد. الله سبحانه و تعالی می‌فرماید:

﴿ إِن الدین عند الله الإسلام ﴾ (آل عمران: ۱۹)

ترجمه: همانا دین (پسندیده) نزد الله آیین اسلام است.

و می‌فرماید:

﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ ﴾ (آل عمران: ۸۵)

ترجمه: هرکس غیر از اسلام دینی اختیار کند، هرگز از وی پذیرفته نیست.

پس هرکسی که مسلمان نیست، کافر است و پس از مرگ جاودانه در آتش خواهد بود، برابر است که بت‌پرست باشد یا یهودی، بودایی باشد یا مسیحی یا کمونیست، همه کفار به شمار رفته و همه غیر مسلمان و غیر مؤمن می‌باشند و در روز قیامت جاودانه در آتش خواهند بود. در آیات قرآن کریم هرکسی که دین اسلام را نپذیرد، بدون هیچ نوع فرقی میان یک کافر با کافر دیگر همه غیر مسلمان قلم‌داد شده و تکفیر گردیده اند، چنان‌چه در مورد مسیحیان می‌فرماید:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ﴾ (مائده: ۷۲)

ترجمه: آن‌ها که گفتند: «خدا همان مسیح بن مریم است»، به یقین کافر شدند.

و می‌فرماید:

﴿ لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَلَاثُ ثَلَاثَةٍ ﴾ (مائده: ۷۳)

ترجمه: آنها که گفتند: «خداوند، یکی از سه خداست» (نیز) به یقین کافر شدند.

و در مورد اهل کتاب که اعم از یهود و نصاری است می‌فرماید:

﴿ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ﴾ (آل عمران: ۷۰)

ترجمه: ای اهل کتاب! چرا به آیات خدا کافر می‌شوید.

در مورد کفر میان مشرکین و اهل کتاب به گونه‌ی یک‌سان فرموده:

﴿ مَا يَؤُدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْ ﴾ (بقره: ۱۰۵)

ترجمه: کافران اهل کتاب، و (همچنین) مشرکان، دوست ندارند که از سوی خداوند، خیر و برکتی بر شما نازل گردد؛ در حالی که خداوند، رحمت خود را به هر کس بخواهد، اختصاص می‌دهد.

و فرمود:

﴿ لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴾ (بینه: ۱)

ترجمه: کافران از اهل کتاب و مشرکان (می‌گفتند): دست از آیین خود بر نمی‌دارند تا دلیل روشنی برای آن‌ها بیاید.

و فرمود:

﴿ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ ﴾ (بینه: ۶)

ترجمه: محققاً آنان که از اهل کتاب کافر شدند (و عیسی و عزیر و رهبانان و احبار را به مقام ربوبیت خواندند) آن‌ها با مشرکان همه در آتش دوزخند.

زمانی که رسول الله صلی الله علیه وسلم یهودیان بنی نضیر را تبعید نمود این آیت نازل گردید:

﴿ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ ﴾ (الحشر: ۲)

ترجمه: اوست الله که کافران اهل کتاب را (یعنی یهود بنی نضیر را که به مکر، قصد قتل پیامبر صلی الله علیه و آله کردند) برای اولین بار همگی را از دیارشان بیرون کرد.

پس نصوص فوق و غیر آن دلالت بر این دارند که یهودیان کافر اند، مسیحیان کافر اند و مشرکان کافر اند و این که همه غیر مؤمن بوده و در آتش خواهند بود.

۲. در بخشی از پاسخی که قبلاً به تاریخ ۱۸ رمضان ۱۴۳۹ هـ. مطابق با ۰۳ جون ۲۰۱۸ م به پرسشی در مورد "اهل فترت" داده بودیم، چنین گفته شد: «... مردمانی که در فاصله میان بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم و بعثت پیامبران پیش از وی به سر می‌بردند، یعنی "اهل فترت"، نجات خواهند یافت، زیرا رسالتی به آنان تبلیغ نگردیده است؛ البته در صورتی که مشرک بوده باشند و از هیچ رسالتی پیروی نکرده باشند؛ اما اهل کتاب کسانی هستند که از یک رسالت پیروی نمودند و سپس آن‌را تحریف کردند، آنان از یک رسول پیروی کرده اند؛ پس یک رسالتی به آنان ابلاغ گردیده که سپس آن‌را تحریک کرده اند و به همین دلیل آنان از جمله "اهل فترت" به شمار نمی‌روند. با این حساب، کفار غرب نیز از جمله "اهل فترت" به شمار نمی‌روند؛ زیرا اسلام به آنان ابلاغ گردیده و کفاری که در میان مسلمانان به سر می‌برند، به طریق اولی اهل فترت

نیستند. اهل فتره به کسی گفته می‌شود که دعوت به آنان نرسیده باشد، غیر از آنان کسی دیگری از جمله اهل فتره نمی‌باشد.» (نقل قول از پاسخ به پرسش قبلی تمام شد)

از این پاسخ روشن می‌شود که اهل کتاب اعم از یهود و مسیحیانی پیش از بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم که دین پیامبران خود را تحریف نموده اند، از جمله اهل فتره به شمار نرفته و از آتش جهنم نجات نخواهند یافت چه رسد به کسانی که بعد از بعثت وی صلی الله علیه وسلم بوده و با رسالت او علیه السلام آشنائی دارند؟!

۳. در مورد یهودیان و مسیحیانی که پس از بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم هم‌چنان در دین خود باقی مانده اند، چنان که در پرسش مطرح گردید، در خصوص آنان متن حدیثی از رسول الله صلی الله علیه وسلم صراحت دارد آنجا که مسلم در کتاب صحیح خویش به نقل از ابوهریره رضی الله عنه روایت نموده که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود:

«و الذی نفس محمد بیده لا یسمع بی أحد من هذه الأمة یهودی و لا نصرانی ثم یموت و لم یؤمن بالذی أرسلت به إلا کان من أصحاب النار»

ترجمه: قسم به کسی که جان محمد در دست او است هرگاه کسی از این امت، اعم از یهودی و مسیحی به من گوش دهد، سپس در حالی بمیرد که به رسالت من ایمان نیاورده، از جمله اصحاب آتش قرار خواهد گرفت.

از این حدیث شریف به وضوح چنین بر می‌آید که یهودیان و مسیحیانی که پس از بعثت رسول الله صلی الله علیه وسلم به سر می‌بردند؛ اما از وی علیه السلام پیروی نکرده اند، نجات نخواهند یافت؛ بلکه از جمله اهل آتش خواهند بود.

۴. و اما در مورد این پرسش شما که بت پرستان و کسانی که سایر مخلوقات را می‌پرستند و رسالت محمد صلی الله علیه وسلم به آنان نرسیده باید گفت که از نظر ما بعید به نظر می‌رسد، روی زمین کسی باشد که رسالت اسلام به او نرسیده باشد. اجزای جهان به یکدیگر نزدیک گردیده و به سان قریه کوچکی شده که هرگاه در شرق زمین اتفاقی بیفتد در چند لحظه ساکنان غرب از آن آگاه می‌شوند و دلیل آن پیشرفت چشم‌گیری است که در تکنالوژی ارتباطات رونما گردیده است. اسلام در هرکجا بر سر زبان‌هاست، دولت‌های بزرگ و اتباع آنان زیر نام "تروریسم" با اسلام در جنگ و ستیز اند و رهبران و سیاستمداران شان همه روزه در سخنان خویش از اسلام یاد می‌نمایند. هم‌چنین برنامه‌های "تلویزیونی و رادیویی" در مورد اسلام و پیامبر اسلام پیوسته به نشر می‌رسد. از جانب دیگر، مسلمانان در سراسر جهان حضور داشته و از نزدیک با غیر مسلمانان در ارتباط می‌باشند، پس بودائی‌ان، هندوها و سیک‌ها همه اسلام و مسلمانان را می‌شناسند، بت پرستان افریقا نیز اسلام را می‌شناسند. بنابر این، چنان‌که قبلاً گفتیم از نظر ما بعید است که در روی زمین کسی باشد که از اسلام بی‌خبر باشد و دعوت اسلام به او نرسیده باشد.

اما اگر فرض کنیم در عصر ما هنوز بت پرستان یا کسانی باشند سایر مخلوقات را عبادت می‌کنند و از رسالت هیچ پیامبری پیروی نمی‌نمایند، چنین کسانی حکم "اهل فتره" را به خود گرفته و به سبب عدم پیروی از رسالت محمد صلی الله علیه

وسلم عذاب نخواهند شد؛ زیرا آنان از آن بی‌خبر بوده و در مورد آن و در مورد رسول الله صلی الله علیه وسلم چیزی نشنیده اند، به دلیل فرموده الله متعال:

﴿ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴾ (اسراء: ۱۵)

ترجمه: و ما تا رسول نفرستیم (و بر خلق اتمام حجت نکنیم) هرگز کسی را عذاب نخواهیم کرد.

و فرمود:

﴿ لَنَلَّا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ﴾ (النساء: ۱۶۵)

ترجمه: تا آنکه پس از فرستادن رسولان، مردم را بر الله حجتی نباشد.

اما یک بار دیگر می‌گویم که بعید به نظر می‌رسد کسی وجود داشته باشد که دعوت اسلام برای نرسیده باشد؛ اما با آن هم اگر فرضاً چنین کسی باشد او از جمله اهل فتره خواهد بود.

دیدگاه من در این مسأله همین است که بیان گردید و الله متعال داناتر و حکیم‌تر است.

برادرتان عطاء بن خلیل ابوالرشته

۱۶ شوال ۱۴۴۳ ه.ق.

۱۶ می ۲۰۲۲ م.

مترجم: عبدالله دانشجو